

Załącznik do Uchwały Nr XVI/101/2016
Rady Gminy Dąbrowa Biskupia
z dnia 25 maja 2016 r.

GMINNY PROGRAM
PRZECIWDZIAŁANIA PRZEMOCY W RODZINIE
I OCHRONY OFIAR w GMINIE DĄBROWA BISKUPIA
NA LATA 2016 - 2019

PRZEWODNICZĄCY RADY

Mirosława Kosińska

▪ WSTĘP

Rodzina, dom rodzinny w powszechnym mniemaniu to bezpieczny azyl, gwarantujący pewność, że nic złego nikogo tu nie spotka. Wielu z nas ma gwarancję, że na członków swojej rodziny zawsze może liczyć, że w trudnych sytuacjach uzyska od bliskich pomoc i wsparcie. Jednak dla niektórych osób dom rodzinny może być źródłem negatywnych, traumatycznych doświadczeń i przeżyć, źródłem przemocy.

Przez wieki przemoc wobec najbliższych była zjawiskiem społecznie akceptowanym, a prawnie – usankcjonowanym. Zachowania agresywne wobec członków rodziny były dopuszczalne i traktowane jako naturalny element życia rodzinnego. Przemoc w rodzinie jest obecna we wszystkich społeczeństwach, bez względu na stopień ich rozwoju gospodarczego czy kulturalnego. Jest to problem powszechny, który dotyczy może ludzi bez względu na ich wiek, status społeczny i materialny, poziom wykształcenia, wykonywany zawód itp. Przemoc w rodzinie jest zjawiskiem złożonym, wieloczynnikowym. Wiele osób ma trudności ze zdefiniowaniem i rozpoznaniem przemocy wobec najbliższych. Większość osób kojarzy to zjawisko wyłącznie z brutalną agresją fizyczną, której ślady są widoczne gołym okiem i wymagają doraźnej pomocy medycznej lub hospitalizacji, nic mylnego, przemoc w rodzinie może mieć charakter nie tylko fizyczny, ale także psychiczny, seksualny czy ekonomiczny.

Przemoc fizyczna – najbardziej widoczna, pozostawiająca ślady w postaci zadrapań, sińców, złamań itp. Najczęściej stosowane zachowania obejmują bicie dłońmi lub przedmiotami, szarpanie, kopanie, duszenie, ciągnięcie za włosy, a także formy bardziej drastyczne, np. przypalanie, polewanie wrzątkiem. Warto pamiętać, że niektórzy sprawcy w krzywdzeniu fizycznym dochodzą do „perfekcji” – stosując także sposoby fizycznej agresji, które nie pozostawiają śladów.

Przemoc psychiczna – przejawia się w postaci gróźb, wyzwisk, ośmieszania, upokarzania (często w obecności innych osób), szantażowania, izolowania od bliskich. Sprawca przemocy domaga się pełnego posłuszeństwa we wszystkich obszarach funkcjonowania ofiary.

Przemoc seksualna – zmuszanie do określonych zachowań i kontaktów seksualnych, gwałty, zmuszanie do oglądania filmów i zdjęć pornograficznych. Jest to najbardziej wstydliva dla ofiar forma przemocy, do której trudno się przyznać i o której trudno rozmawiać zarówno pokrzywdzonym, jak i przedstawicielom służb, które w takich przypadkach podejmują interwencje i udzielają pomocy.

Przemoc materialna/ ekonomiczna – odmawianie lub ograniczanie dostępu do wspólnych finansów, odbieranie zarobionych pieniędzy, ograniczanie i uniemożliwianie podjęcia pracy lub jej wykonywania, okradanie, niszczenie wartościowych przedmiotów.

Bardzo rzadko sprawca stosuje wobec swojej ofiary jedną formę przemocy. Zwykle wykorzystuje różne jej formy, na przemian łącząc je tak, aby uzyskać pełną kontrolę nad ofiarą. Zachowanie sprawcy przemocy może wywołać u ofiar trwałe, negatywne skutki i w efekcie doprowadzić do zniszczenia u niej pozytywnego obrazu samej siebie.

Przemoc jest zjawiskiem od dawna istniejącym w świadomości społecznej i staje się przedmiotem świadomych i skoordynowanych działań zaradczych.

Ustawa z dnia 10 czerwca 2010 r. o przeciwdziałaniu przemocy w rodzinie (Dz.U. z 2015, poz. 1390) wskazuje, że zadania w zakresie przeciwdziałania przemocy w rodzinie mają być realizowane w oparciu o zapisy Ustawy o pomocy społecznej z dnia 12 marca 2004 r. oraz ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi z dnia 26 października 2002 r.

Wspomniana powyżej ustawa nakłada na samorządy obowiązek tworzenia lokalnego systemu przeciwdziałania przemocy domowej, prowadzenia poradnictwa i interwencji w przypadku jej zaistnienia, prowadzenia gminnych ośrodków wsparcia dla osób dotkniętych przemocą oraz opracowania i realizacji programu ochrony ofiar przemocy w rodzinie.

Z uwagi na powyższe w celu efektywnego przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz zmniejszenia jej negatywnych następstw w życiu rodzinnym i społecznym opracowany został Gminny Program Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie, który koreluje z Krajowym Programem Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie i Gminną Strategią Rozwiązywania Problemów Społecznych Gminy Dąbrowa Biskupia

PRZEWODNICZĄCY RADY

Mirosława Kosińska

▪Diagnoza zjawiska przemocy w rodzinie w Gminie Dąbrowa Biskupia

Gminę Dąbrowa Biskupia zamieszkuje 5154 mieszkańców. Dominującą grupą wiekową są mieszkańcy w wieku produkcyjnym od 19 do 65 lat- 1739 - mężczyźni , od 19 do 60 lat kobiety- 1501 Ogólnie kobiety w wieku produkcyjnym stanowią około 29,12 % mieszkańców gminy (dane UG Ewidencja Ludności). Z danych Ośrodka Pomocy Społecznej w Dąbrowie Biskupiej (sprawozdanie MPiPS) wynika, że przemoc w rodzinie jest tematem zamkniętym w naszej gminie, który rzadko wychodzi poza rodzinę. W latach 2012-2015 zanotowano jedynie 11 przypadków pomocy Ośrodka Pomocy Społecznej z uwagi na przemoc. Wydawać by się mogło, że przemoc jest tylko zjawiskiem marginalnym. Aktualne dane Powiatowej Komendy Policji w Inowrocławiu, świadczą jednak, że w każdym roku stabilizuje się liczba interwencji dotyczących przemocy w rodzinie. Choć zjawisko istnieje i utrzymuje na przyzwoitym poziomie, widoczna jest niechęć ofiar przemocy do uruchomienia procedury „Niebieskiej Karty ” cz. „A” przecież głównym celem Niebieskich Kart jest rozpoznawanie przemocy i usprawnianie pomocy oferowanej przez przedstawicieli różnych służb w środowisku lokalnym oraz tworzenie warunków do systemowego i interdyscyplinarnego modelu pracy z rodziną. Pracownicy Ośrodka Pomocy społecznej w okresie od 2012 do 2015 r. złożyli 3 procedury „Niebieskich Kart” część „A”.

Z danych Powiatowej Komendy Policji wynika, iż pracownicy policji, w większości przypadków uruchamiają procedurę „ Niebieskiej Karty”.

Poniższe tabele najlepiej odzwierciedlają skalę ujawniania zjawiska przemocy w rodzinie i uruchamiania dalszych działań.

Tabela 1.: Interwencje domowe Policji

Interwencje domowe:	Liczba interwencji w roku			
	2012	2013	2014	2015
Przemoc w rodzinie	7	9	5	8
Procedura "Niebieskiej Karty"	7	9	5	8

W trakcie interwencji powzięto podejrzenie popełnienia przestępstwa z art. 207 kodeksu karnego, tj. znęcania się, w wyniku których wszczęto postępowania karne.

Szczegółowe dane odnośnie wszczętych postępowań przestawia tabela 2.

Tabela 2.: Wszczęte postępowania

Wszczęte postępowania w związku z art. 207 KK:	Rok			
	2012	2013	2014	2015
Wszczęcie sprawy	0	2	3	2
Wniesienie aktu oskarżenia	0	1	1	1

Reasumując należało by podjąć działania, które pozwolą na zahamowanie przemocy domowej w oparciu o posiadane zasoby.

PRZEWODNICZĄCY RADY
Mirosława Kosińska

▪ Analiza SWOT /etap analizy , mocne i słabe strony/

Mocne strony:

Silne więzi rodzinne

Dobra współpraca Ośrodka Pomocy Społecznej z policją, służbą zdrowia i szkołami

Dobra znajomość środowiska przez pracowników socjalnych

Poparcie działań i współpraca z samorządem gminnym

Słabe strony:

Negatywne wzorce zachowań społecznych

Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych

Problemy ekonomiczne rodzin

Brak specjalistów do pracy z rodziną

Brak synchronizowanych działań poszczególnych służb działających na rzecz rodzin zagrożonych przemocą

Brak świadomości i umiejętności w rozwiązywaniu konfliktów

Szanse:

Zmiany prawne umożliwiające skuteczne formy niesienia pomocy rodzinom zagrożonym przemocą domową

Stale kształcąca się kadra służb społecznych

Zagrożenia:

Osamotnienie rodzin zagrożonych przemocą, brak umiejętności pozyskiwania wsparcia

Brak akceptacji środowiska na ujawnianie problemów przemocy.

Problemy alkoholowe członków rodzin

▪ Cel strategiczny programu

Przeciwdziałanie zjawisku przemocy w rodzinie i skuteczne rozwiązywanie problemów z nim związanych poprzez zwiększenie znaczenia profilaktyki w obszarze rozwiązywania problemów związanych ze zjawiskiem przemocy w rodzinie, podniesienie skuteczności pomocy jej ofiarom, zapewnienie ochrony i bezpieczeństwa, a także odpowiednie działania interwencyjne i korekcyjne wobec osób stosujących przemoc.

Skuteczne zapobieganie przemocy w rodzinie wyznaczają cztery podstawowe nurty działań kierowane do różnych odbiorców:

▪ **Działania uprzedzające:** diagnoza, informacja, edukacja kierowana do ogółu mieszkańców gminy, w tym także do osób zajmujących się zawodowo pomaganiem osobom potrzebującym.

▪ **Działania interwencyjne:** opiekuńcze i terapeutyczne kierowane do osób doznających przemocy w rodzinie oraz pouczające i izolujące kierowane do osób stosujących przemoc w rodzinie.

▪ **Działania wspierające:** psychologiczne, pedagogiczne, terapeutyczne i prawne dla osób doświadczających przemocy.

▪ **Działania korekcyjne-edukacyjne:** kierowane do sprawców przemocy w rodzinie.

PRZEWODNICZĄCY RADY
Miroslawa Kosińska
Miroslawa Kosińska

▪ *Cele szczegółowe Programu*

<i>Nr. celu</i>	<i>Nazwa celu</i>	<i>Kierunki działań</i>	<i>Jednostki odpowiedzialne za realizację</i>
<i>Cel 1</i>	<i>Podniesienie poziomu wiedzy świadomości i wrażliwości społecznej mieszkańców gminy na temat zjawiska przemocy w rodzinie i możliwości uzyskania pomocy.</i>	<p><i>Prowadzenie poradnictwa o możliwościach i formach wsparcia ofiar przemocy oraz jednostkach udzielających pomocy;</i></p> <p><i>Upowszechnianie informacji o formach wsparcia oraz instytucjach pomocy ofiarom przemocy w rodzinie;</i></p> <p><i>Opracowanie i realizacja programów mających na celu podnoszenie świadomości społecznej na temat przemocy w rodzinie;</i></p> <p><i>Organizację otwartych spotkań edukacyjnych przybliżających zagadnienia związane z przemocą z zakresu prawa rodzinnego i i lokalowego.</i></p>	<i>GOPS, GKRPA, Organizacje pozarządowe, Policja, System oświaty</i>
<i>Cel 2</i>	<i>Zwiększenie dostępności i efektywności działań profilaktycznych z zakresu przeciwdziałania przemocy w rodzinie adresowanych do różnych grup ryzyka.</i>	<i>Zapewnienie osobom doświadczającym przemocy w rodzinie pomocy prawnej, psychologicznej, socjalnej i duchowej;</i>	<i>GOPS, Organizacje pozarządowe, GKRPA, Policja, Ośrodek Interwencji kryzysowej, Kościoły,</i>
<i>Cel 3</i>	<i>Podniesienie kompetencji i profesjonalizacja kadry służb i instytucji zajmujących się przeciwdziałaniem przemocy w rodzinie.</i>	<i>Udział w specjalistycznych szkoleniach i warsztatach z zakresu przeciwdziałania przemocy dla pracowników</i>	<i>Organizacje pozarządowe, Służba Zdrowia, System Oświaty, Sąd, Prokuratura, GOPS,</i>

PRZEWODNICZĄCY RADY

 Mirosława Kosińska

		<p><i>socjalnych w celu podniesienia umiejętności pracy z klientem i lepszego radzenia sobie ze stresem;</i></p> <p><i>Organizowanie specjalistycznych szkoleń i warsztatów dla przedstawicieli służb i instytucji pracujących z rodziną;</i></p> <p><i>Udział w konferencjach, naradach, seminariach i wymiana doświadczeń pomiędzy instytucjami udzielającymi pomocy i placówkami wsparcia;</i></p> <p><i>Superwizja pracy grup roboczych powoływanych do konkretnych przypadków.</i></p>	
Cel 4	<i>Budowanie jednolitego gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie.</i>	<p><i>Wypracowanie jednolitych standardów zasad współpracy w zakresie lokalnych służb i instytucji na rzecz spójnych i skutecznych działań;</i></p> <p><i>Stworzenie płaszczyzny do wymiany doświadczeń i dobrych praktyk pomiędzy podmiotami realizującymi zadania z zakresu przeciwdziałania przemocy, proponowanie i wdrażanie innowacyjnych sposobów i metod przeciwdziałania przemocy w rodzinie;</i></p>	<i>GOPS, Organizacje pozarządowe, Służba Zdrowia, System Oświaty, Sąd, prokuratura</i>

PRZEWODNICZĄCY RADY
2014
 Mirosława Kosińska

		<p><i>Uaktualnianie i wspieranie lokalnych organizacji pozarządowych działających na rzecz przeciwdziałania przemocy;</i></p> <p><i>Aktywizowanie społeczności lokalnej do walki z problemem przemocy w rodzinie.</i></p>	
Cel 5	Wdrażanie prawidłowych metod wychowawczych.	<p><i>Organizacja warsztatów kompetencji wychowawczych dla nauczycieli i rodziców;</i></p> <p><i>Realizacja programów profilaktycznych z zakresu promowania i wdrażania prawidłowych metod wychowawczych;</i></p> <p><i>Realizacja programów profilaktycznych o tematyce przemocy w rodzinie;</i></p> <p><i>Wsparcie rodzin zagrożonych występowaniem przemocy poprzez modyfikację dotychczasowych postaw rodzicielskich;</i></p> <p><i>Organizacja różnych form spędzania czasu wolnego sprzyjającego zachowaniom nieagresywnym.</i></p>	Ośrodek Interwencji Kryzysowej, GOPS, System Oświaty, Organizacje pozarządowe

PRZEWODNICZĄCY RADY

 Mirosława Kozłowska

<p>Cel 6</p>	<p><i>Zapewnienie ochrony osobom dotkniętym przemocą.</i></p>	<p><i>Zapewnienie osobom dotkniętym przemocą w rodzinie miejsc w ośrodku interwencji kryzysowej;</i></p> <p><i>Zapewnienie schronienia w rodzinnej i instytucjonalnej pieczy zastępczej dzieciom krzywdzonym w wyniku przemocy w rodzinie – zabezpieczenie miejsc na umieszczenie dzieci w trybie interwencyjnym.</i></p>	<p>GOPS, Policja,</p>
<p>Cel 7</p>	<p><i>Zmiana postaw osób stosujących przemoc.</i></p>	<p><i>Opracowanie i realizacja programów oddziaływań korekcyjno – edukacyjnych dla osób stosujących przemoc;</i></p> <p><i>Praca socjalna na rzecz osób stosujących przemoc</i></p>	<p>Sąd, GOPS, Ośrodek Interwencji Kryzysowej</p>

▪Rozpoczęcie realizacji programu

Realizacja Gminnego Programu Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2016- 2019 rozpocznie się spotkaniem członków Zespołu Interdyscyplinarnego oraz osób zaangażowanych w program w trakcie którego zostaną omówione role i zadania poszczególnych partnerów programu działających na rzecz przeciwdziałania zjawiska przemocy domowej.

▪Adresaci programu

Rodziny i osoby dotknięte zjawiskiem przemocy.

Rodziny i osoby zagrożone zjawiskiem przemocy.

Przedstawiciele instytucji i służb pracujący z osobami i rodzinami zagrożonymi bądź dotkniętymi przemocą m.in. pracownicy socjalni, policjanci, służby kuratorskie, nauczyciele i pedagodzy, służby prokuratorskie, pracownicy służby zdrowia, członkowie Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, psychologowie, terapeuta.

PRZEWODNICZĄCY RADY

 Mirosława Kosińska

▪ **Realizator programu**

Zespół Interdyscyplinarny do spraw Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie oraz Ochrony Ofiar Przemocy w Rodzinie przy udziale Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Dąbrowie Biskupiej.

▪ **Zasoby umożliwiające realizację programu oraz budowę gminnego systemu przeciwdziałania przemocy w rodzinie oraz ochrony ofiar przemocy w rodzinie**

Zasoby instytucjonalne

Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych.
Komenda Powiatowa Policji w Inowrocławiu
Jeden Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej działający w trzech ośrodkach
Pięć szkół (w tym 1 gimnazjum)
Gminna Biblioteka Publiczna
Świetlice wiejskie
Gminny Ośrodek Kultury, Sportu i Rekreacji.
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej

Zasoby kadrowe:

- 3 pracowników socjalnych,
- pedagogi szkolni,
- dyrektorzy szkół,
- nauczyciele,
- psycholog,
- policjanci,
- Koordynator GKRPA,
- lekarze i pielęgniarki środowiskowe,
- przedstawiciele organizacji pozarządowych,
- radni i sołtysi.

▪ **Prognozowane efekty**

Pogłębienie wiedzy społeczności lokalnej na temat zjawiska przemocy domowej – stała edukacja.
Wzrost liczby osób profesjonalnie pomagającym ofiarom przemocy w rodzinie.
Spadek liczby rodzin, w których interwencje są podejmowane wielokrotnie.
Zwiększenie zaangażowania społeczności w sprawy przeciwdziałania przemocy.
Usprawnienie systemu pomocy rodzinom dotkniętym przemocą.
Udzielanie pomocy ofiarom przemocy w rodzinie.

▪ **Termin realizacji**

Program realizowany będzie w okresie od **czerwiec 2016 roku do grudnia 2019 roku.**

▪ **Źródła finansowania**

Źródłem finansowania zadań zawartych w Gminnym Programie Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie na lata 2016-2019 są przede wszystkim środki własne Gminy.

PRZEWODNICZĄCY RADY

Mirosława Kosińska